

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hóra	20 Lei.

 hirdetések árszáma szerint
 díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardul Regele Ferdinand I.
 (József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 1.

FOBB KOZLEMENYEK:

ARAD VAROS TISZTIVISELOI
 NEM KAPNAK FIZETÉSEME-
 LÉST.

ÖTVEN SZAZALEKKAL
 OLCSÓBB A PIAC, DE NEM
 ARADON.

ÚJ PÉNZELMELET NÉMET-
 ORSZÁGBAN.

ANGOL JÓTALLAS
 AUSZTRIAÉRT.

LLOYD GEORGE GENFBEN.
 AZ ANTANT DÖNTŐ NAPJA.

APPONYI TILTAKOZASA.

LEMOND AZ IGAZSÁGOGY-
 MINISZTER.

Béke van.

A béke fehér galambja röpködött a világ felett, amikor a versaillesi, trianoni, saint-germaini és sevres-i békéket megkötötték. A boldogság hozsánna ujjongása röppent el az emberiség ajakáról: Béke van! Az a remény éltette Európa népeit, hogy az öldöklés és nélkülözés szomorú évei után bekövetkeznek a munkás esztendő, amelyekben a volt ellenségek baráti jobbot nyújtanak egymásnak és világszerte megindul a közös építő-munka és a gazdasági érintkezés.

Hivatalosan, parlamentek által ratifikált okmányok hiteles tanu-

sága szerint a béke állapotában volna a világ, ha csak a népek maguk irányítanák sorsukat és ebbe nem avatkoznának be a hatalmon levők. Minthogy azonban cselekvőleg ugyancsak beleavatkoztak a béke művébe, lássuk csak, milyen Európa képe a békében.

A francia csapatok egyelőre lábhoz tett fegyverrel várják a parancsot, amely német területre, a Ruhr-vidékre irányítja őket. A német birodalom gazdaságilag a tönk szélén áll, tehát nem tehet eleget fizetési kötelezettségének. Hiába tanácskoznak Londonban, Párisban: akinek nincs pénze, az nem tud fizetni. Ezen nem lehet változtatni. Jönnek tehát a fegyverek. Közelebb mi hozzánk, a csehszlovák köztársasághoz szintén tetőpontján van a gazdasági krízis. Drága a cseh valuta. Nem lehet megfizetni és éppen ezért a cseh gyárművek nem kerülnek forgasztó piacra. Ennélfogva nincs munkaalkalom és a munkanélüliek száma ijesztő mértékben emelkedik.

A minimumra zsugorodott Ausztria agonizál. Pénze értékét veszítette, a drágaság elképzelhetetlen arányokat öltött. A halálra ítélt ország vezetői az utolsó szalmaszálhoz kapaszkodnak és a szomszédoknál kopogtatnak segítségért.

Olaszország hajlandó millió kölcsönrelaxirral talpra állítani hatalmát ellenségét. Ezt azonban a területben és hatalomban meggyarapodott szomszédok rossz szemmel nézik. Csörtetik a kardokat! Belgrádban, Prágában és Rómában Farkasszemmet néznek egymás szemébe a volt szövetségesek és ha az európai nagyhatalmak közbe nem lépnek, egy halálosan vergődő ország feltámasztásából középeurópai konfliktus keletkezhetik.

Előkészületek a koronázásra.

(Maniu memorandumon dolgozik.)

BUCURESTI. Tegnap minisztertanács volt, amelyen a koronázás előkészületeivel foglalkoztak és ma fogják megállapítani a nagy szabású koronázási ünnepség programját. A Dimineatea tudni véli, hogy az albaiuliai koronázás csak egy napig fog tartani. A program általánosságban a következő: Először istentisztelet lesz a katedrálisban, amikor is felolvassák az ünnepi proklamációt, amely után a csapatok díszfelvonulása következik. Ennek folytatása óriási bankett és egy monstre néplakoma lesz, amelyen az összesereglett nép vesz részt. Az ünnepségeket

Főnn éjszakon, az érek örökzöld szigetén pedig szabadságharcos angol állampolgárok forrongának és áldozzák fel életüket a szabadság ideáljért.

Bucurestben fogják folytatni, ahogyan a királyi párt monumentális diadalmát várja. Az odaérkezés után díszszemle lesz a fővárosi csapatok felvonásával és több helyen nagyobb bankett tartanak. Az ünnepségekre meghívják az összes barátságos állam uralkodóit és államfőit. A minisztertanács által megállapított programot jóváhagyás végett a király elé terjesztik. (Rador.)

BUCURESTI. A Vitoria szerinti Maniu Gyula memorandumon dolgozik, amelyet az albaiuliai kongresszus előtt a királyhoz akar juttatni. (Rador.)

Kézfogás a vízben

(A hová Magyarországból hoznak vizet.)

ESZÉK. Terezi-nopolje — országhatár. Ez a jelző valami különös, furcsa fontosságot kölcsönöz ennek az ötszázlakos kis drávaparti horvát falucsának, melyet hatalmas négyvívű közúti vashíd köt össze Magyarországgal. Egy év óta, Baranya klíritése után lett határközség Terezi-nopolje. Azelőtt szorosan összefüggő része volt a somogy megyei Barcs nagyközségnek, amellyel a kétszáz méteres vashíd, három kilométerrel feljebb pedig vasúti híd köti össze. Ez a két híd kapcsolta egybe Szlavónia és a magyar Dunántul gazdasági és kereskedelmi forgalmát, ma pedig fontos katonai objektum a két impozáns vasépitmény, gyakorlati haszon nélkül. A határszéli forgalom megszüntetése és a szigorú határelzárás miatt az országban a két híd közepén árván elhelyezett táblákat őrzik, melyek a két ország határát jelzik. Katonaszág világ, hogy senki a hídra ne melessen. A híd lábánál feltűzött szu-

ronyu baka áll feszesen és farkasszemet néz a másik oldalon levő magyar katonával. Azután át-áttekinet Magyarországra, a hídfelet kezdődő barcsi utcákba, ahol minden háztetőt, kaput, ablakot, fát és bokrot világosan meg lehet különböztetni egymástól.

Nyári ünnepdelutánokon különösen érdekes megfigyelni az innenső parttól a szomszédos magyar város életét. A híd tulsó lábánál a fővenyes folyóparton fürdőznek a barcsiak, Távcso nélkül is fel lehet ismerni az embereket. Integetni is lehet, a fürdőzők hangjait tisztán átfozza a víz, a rezeshanda nőtáira még ideát is lehet mulatni. Egvesek átköltésnek az ismerősöknek, akik ijedten kanyarok el a fejüket; odaát szigorúan tiltják a nemzetközi drót nélküli telefonbeszélgetést és a tulsó partiak nem vállalják a kockázatot.

Attól feljebb a Nasici fürdőtelep hatalmas fakészletei állnak, munkások sűrűnek a parti daru körül. A barcsi vasútállomásra most fut be a pécsi vonat; látni a leszálló utasokat. A Leszállóbank közraktárai másfél

kilométer hosszúságban elhagyottan húzódnak végig a parton. A mióta a háború kitört, a közraktár évi harmincezer vagonos forgalma semmivé lett. A felső vasúti hídnál pedig a legnagyobb dunántuli magyar malom, az eszéki Unió-részvénytársaság gőzmalma áll munkanélkül.

A Dráva magyarországi partja, ahol azelőtt ezer munkás kereszte a vízi forgalomból kenyerét, néma és kihalt. Egy-egy vasúti munkás sétál csak a sínek között. A Drávan pedig a bácskai, a szerb román és bolgár tengerit szállító uszályhajók raja helyett két uszoda áll a vizen a parti vállalatok alkalmazottai számára, kik munka hián a fürdőben töltik idejüket.

Az innenső parton a közeli Virovitica lakói számára is építettek uszodát, ahová délutánoként fürdővonat viszi őket. Egy folyó medrében fürdik két ország lakossága, de még a vízben is ügyelni kell az országhatárra. A Dráva közepén képzelt vonal a határ, amit átlépni szigorúan tilos. A mióta a kölcsönös találkozást a híd közepén nem engedé-

lyezik a katonai hatóságok, (néhány hónappal ezelőtt még rendes úzus volt a hiden való beszélgetés), most a vízben igyekeznek egymással társalogni az emberek. A bátrabb uszók bemenészkednek a Dráva közepéig, hogy a kurlózum kedvéért kezet foghassanak egymással — de a parti- és hídőrség riasztó lövése többnyire szétrebbenti őket.

Beszélni nem szabad, de átnézni lehet Magyarországra. A Dráva az idén a nyári szárazság folytán nagyon sekély és a parti füzeseken túl még mélyen nyulnak be a homoksávok a vízbe, úgy, hogy a Dráva medrében még ötven méternyire száraz lábbal meglehet közelíteni a magyar partot.

Az említett fürdővonat jelentősen tizenhat kilométernyire levő Viroviticától a Dráva partjára terjedő határterület minden vasúti forgalmát. A vasúti híd, melyen át a Dunántul és Szlavónia forgalma lebonyolítást nyert, most céltalanul áll. A Dráva horvátországi partján, közvetlenül a vashíd mellett fekvő és Magyarországnak ítélt ötszázholdas kis

Lemond az igazságügyminiszter

(Változások lesznek a kormányban?)

Az Adeverul szerint Florescu kilépésén kívül a Kormányban még a következő változások lesznek: Sassu kereskedelmi miniszter a javadalmi minisztérium vezetését veszi át s utódja Constantinescu Tancred. a CFR. volt vezérigazgatója lesz. Viszont a földmívelési miniszter átveszi a belügyek vezetését. Voitoianu miniszter helyett, aki hadügyminiszter lesz. A jelenlegi hadügyminisztert, Mardarescut a vezérkar főnökévé nevezték ki és a mostani vezérkari főnök Christescu tábornok hadseregfelügyelő lesz. Mosolu miniszter pedig erdélyi tárcanélküli miniszter lesz. A közlekedésügyi minisztériumot Gavancanu fogja átvenni. Mindezek a hírek természetesen megfelelő megerősítésre szorulnak. (Rádor.)

Sáncpuszta lakói csak csónakon mehetnek át magyar területre.

Ezen a vonalon megszünt a vasúti forgalom... azaz még is van. Naponta kétszer, reggel és este hét órakor egy-egy mozdony jön át a hidon, mely külön tartályban vizet hoz a Viroviticáról induló vonatok számára Bartsról. Virovitica állomáson ugyanis még nincsen kutberendezés és így Magyarországból kell a vizet importálni. Személyforgalom nincs a határon. A terezinopolje—barcsi közúti hidon át csak utlevéllel lehet átmenni. De ezt az utat nagyon kevesen veszik igénybe. Csupán a kényszerű utasok, a Horvátországból kiutasított magyarok számára nyit utat a hidorség. A hidon át lebonyolított régi nagy forgalomból mindössze ennyi maradt meg. Ezenkívül — a határmenti hatóságok engedélyével — egy héten kétszer a barcsi orvosok látogatnak el Terezinopoljere betegeikhez, sürgős esetekben so-ron kívül is átjöhetnek éppugy, mint a barcsi szülésznök. A határátlépési igazolvány a legnagyobb ritkaságok közé tartozik: a Dráván csak — a csempészek tudnak áthatalni

Arad város tisztviselői nem kapnak fizetésemelést.

Arad város tisztviselői nemrégien metiorandumban arra kérték a kormányt, hogy rendezze a városi tisztviselők fizetését is az állami tisztviselőkével egyjutt. A belügyminiszter válasza a napokban érkezett Aradra és szomorú csalódást hozott a tisztviselők részére. A válaszban kifejti a belügyminiszter, hogy a szeptember 17-én tartandó tanácskozáson csupán az állami tisztviselők fizetésrendezéséről lesz szó. A városi tisztviselők fizetésrendezésével a minisztertanács egyáltalában nem foglalkozik és nem is engedheti azt meg, hogy a városok költségvetését a tisztviselők fizetés-többletével terheljék. A belügyminiszter megengedi, hogy a városok a saját üzemeik jövedelméből emelhetik a tisztviselői

fizetését. A belügyminiszter válaszára vonatkozólag dr. Angel István polgármester kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy Arad város közüzemei nem nyújtanak olyan jövedelmet, amelyből a városi tisztviselők fizetését rendezni lehetne. A közüzemek jelenlegi jövedelmét ugyanis az évek óta mutatkozó deficitiek fedezésére kell fordítani. Ugyanez a helyzet Erdély csaknem minden városában s így a városok tisztviselői ismét elestek attól a reménytől, hogy fizetésemelésben részesüljenek. A tisztviselők körében érthető elkeseredést keltett a belügyminiszter intézkedése. Holnap reggel négy tisztviselő lép ki a város szolgálatából, az alacsony fizetés miatt.

Aradi színészek Lugojon.

(Rosszul tütött be a kirándulás.)

Reggeli kilenc. A Páris-bucurestii express egy pernyi stációja a lugoji állomáson... aztán nagy püfögve, tovább vágat a borus, összes vasárnapi reggelbe. Mi meg ott maradunk — ketten: én az újságíró és egy jövendő új tagja az aradi társulatnak, hogy az itt időző aradi színészekhez igyekezzünk akik így hajnali kilenckor valószínűleg még álmaik legjavát szendergethetik szétszórva a parányi város összevisszaságában. A pályaudvartól hosszú utca visz be a centrum felé. Öt perces séta után a Timis hídjához érünk, itt balra kell kanyarodni és vagy száz lépés nyire innen már ott is van a színház. Külsőjére a régi pesti Nemzeti színházhoz hasonlít. Elöl a homlokzatát négy kis oszlop tartja, rajta elmúlt színházi esték dicsőségét hirdető foszlásnak indult plakát maradványok: Tosca, Bob herceg, Tul a nagy Krivánon, Gyimesi vad virág... Az udvaron (rácsos kapu lehet ide bejutni) élükre rakva kálisszák, kellékek garmadája. A parányi szertárt zsufolásig elfoglalják a butorok. A színpadon vagy két díszletező már a délutáni Kék mazur első felvonására állítja a dekorációk százszínű lim-lomait, a vasfüggöny fenn van, így hát a nézőteret is láthatjuk. Kedves intim helység, csak nagyon parányi. Ideális volna kamaraszínháznak, a zenekar kissé szűk, minden rendes tiszta és modern, csak valahogy miniatűr ahhoz, hogy a befogadóképességével kenyeret adhasson egy közel száztagú társulatnak.

— Hát hogy megy a színház? — kérde a díszletezőt, aki ugy veszem észre, örömmel lát itt, az aradi ösmert, hanem a kíváncsiságomra hirtelen elfanyalódik: — Sehoggy kérem, avagy komiszul. Kicsi a színház és még így is félig üres házak előtt játszanak. Tegnap este a Bohémeknél volt először táblás nézőtér.

Hogy rosszkedvű, meg is értem. Nem valami nagy passzió lehet idehurcolkodni Aradról több mint nyolcvan emberrel, sok vaggonra menő kálisszák, színpallal, hogy aztán itt kongó padsorok előtt husz embernek játszanak.

Mikor félórával később a színgazgatóval beszélek, az talán még jobban el van keseredve, mint a díszlet mestere. Ez csak természe-

tes is, hisz az ő zsebére megy a játék, a téli szezon alatti deficitjét akarta valahogy kiegyenlíteni és még a napi rezsi felét sem képes behozni. A színházlátogató közönség nagyrésze nyaralni van, a többiek közönyösek. Az egyhónapos vendégjáték szezontól már is eleve van az aradi színtársulatnak. Szeptember 3-ikán befejezik, aztán jönnek vissza Aradra.

A szomorúság a társulat többi tagjaira is rámehezedett. Selmeczy a különben egész nap (és éjjel) jókedvű „siheder” félárbocra eresztett orral és kedéllyel vánszorog ide-oda a hangos kávéházban.

— Egész nap görögdiányt eszem — jelenti ki magy busan, — azt mondják, hogy az mérsékli az ember humorát, nekem pedig ebből most van raktáron elég — akasztófárával.

Otthagynom Misit, mert bánt a szokatlan rosszkedve, ő pedig lekönyult fejével állt oda egy másik asztalhoz, meginterjúvolni Schwartz vagy Weisz urat, hogy nem volna-e kapható hat parti pikkere. Olasz itt is rajzol, mint ordahaza Aradon. Egy kapumélyedésben találók rá, mikor éppen egy 60 esztendősbácsinak ficamítja ki rajzlapjára az ábrázatát. Jókedvű egyedül csak a Gyarmati pár: várják az igazgatót, hogy egy kis előleget vágiának le tölle. A többieket sehol sem látni. Ugy látszik alszanak, mert fürödni ma nem lehet, eső felhők lógnak a levegőben.

(b. gy.)

Irodalom és művészet.

* Kertész Vilmos Milanóba megy. Az Aradon is kedvelt kiváló tenorista, Kertész Vilmos hangversenykeretében tegnap bucsuzott az oradea-marei közönségtől, amely leikésen ünnepelte a művészt. Kertész Vilmos most végleg távozik Erdélyből. Először Budapestre megy, onnan pedig Milanóba szölitja szerződése. Valószínű, hogy a tavasszal Newyorkban fog énekelni a tenorista, akinek erdélyi vendégjátékai így elmaradnak.

* Békési—Szalay zeneintézetben Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 7., II. em., a beiratkozások megkezdődtek. Rendes tanítás e hó 6-án.

* Dr. Mezey-zeneiskolában a beiratások most folynak. Str. Bratianu (Weitzer-u.) 19.

Döntő nap.

(Készenlétben a Ruhr-vidék megszállására.)

PARIS. A francia hadügy- és pénzügyminisztériumokban tervet dolgoznak ki a Ruhr-vidék megszállására. Francia politikai körökben kijelentik, hogy Schröder német küldött előadása a jóvátételi bizottságra a legrosszabb benyomást keltette.

NEWYORK. Az amerikai lapok arról értesülnek, hogy minden előkészület megtörtént a Ruhr-vidéknek huszonnégy órán belüli megszállására.

PARIS. A jóvátételi bizottság ma délelőtt nem hivatalos ülést tartott a német küldöttek nélkül. Délután hivatalos ülésen dönt a jóvátételről.

PARIS. Az Intransigent írja: A mai nap döntő az antantra. Ha a jóvátételi bizottság Németországnak moratóriumot ad és ha ezt Franciaország elutasítja, Anglia kiválik a bizottságból. Ezután pedig a versaillesi békeszerződés revíziója következik.

Anponyi tiltakozása.

(Bernstein támadása Magyarországgal ellen.)

BÉCS. Az Inparlamentáris konferencia tegnapi ülésén a német szociálisták vezére dr. Bernstein Ede vehemens támadást intézett Magyarországgal ellen. Beszéde után Apponyi Albert gróf kért szót és a következőket mondotta:

— A legerélyesebben visszautasítom a Magyarországot ért támadásokat. Hogy mennyire téves Bernstein információja, kitűnik abból is, hogy ő a magyarországi szovjeturalmat vértelennek mondja. Azok a szociálista képviselők urak, akik a szociálforradalmárok elitélése ellen tiltakoztak, maguk is ismerhetik azt a szellemet és módszert, amely Magyarországon a kommunizmus alatt uralkodott. Teljesen ugyanaz volt, mint az oroszországi, csak a számok voltak mások. Nem tagadhatom, hogy a kommunizmus uralma után voltak szenvedélyes kitörések Magyarországon. En kezdettől fogva védelmembe vetem azokat, akik a tulzott agitációnak áldozatai voltak.

A különbség köztem és azok között, akik ezeket a rég elmúlt dolgokat felelevenítik az, hogy mi alkotmányos eszközökkel küzdöttünk a visszas állapotok ellen, míg ők régen elmúlt dolgokat hoznak ide, hogy hazájukat bemocskolják. Bernstein képviselő ur rossz szolgálatokat tett nekik. Értesüléseit olyan forrásból meríti, amelyek bizonyos összeköttetésben állnak Szovjet-oroszországgal. Sajnálom, hogy a szociálista képviselők nem fogadták el meghívásunkat. Végeredményben nem kényszeríthetjük őket, csak azt mondhatjuk, ha hitelt adnak az ellenünk szórt rágalmaknak, kötelességük lett volna eljönni és a mi állításaink igazságáról meggyőződni. A forradalom, a kommunista felfordulás és az idegen megszállás után nem hiszem, hogy még egy nép képes legyen arra, hogy a konszolidációnak azt a fokát elérje, a melyet Magyarország elért. Csoportom nevében a leghatározottabban tiltakozom a Magyarország ellen szórt rágalmak ellen.

Az árendőrtiszt zsarolt

Budapesten 1750 magyar koronát

Lloyd George Gentben.

(Kiabrandult a népszövetségből.)

GENF. A népszövetség, harmadik ülésére Lloyd George már a napokban ide fog érkezni. Beavatott helyeken gyakran emlegetik, hogy az angol miniszterelnök véleménye szerint, ha csak a népszövetség tevékenységében nem következik be döntő fordulat, úgy a szövetség hovatovább egy nemzetközi Közigazgatási szervvé fog átalakulni. Ilyen minőségben is végezhet ugyan majd hasznos munkát, de eredeti feladatának, amelynek elvégzésére tulajdonképpen megalakult, nyoma sem marad. Ez a körülmény, hogy a népszövetség mindig megkerülte tulajdonképpeni feladatát és szépen hangzó határozatokkal is beírta, nagyon klábrándította Lloyd Georget, aki azért, hogy a népszövetség mostani ülésén megjelenjen, csak azt a célt akarja elérni, hogy a legnagyobb egyetemességet biztosítsa a szövetségnek illetőleg Német-Orosz, Magyar- és Törökországok bevonásával. Szándéka az is, hogy kibővítsék a népszövetség tanácsát, amelynek valóságos végrehajtó szervvé kell válnia.

A lebontott kémény.

(Ezer leltre megbüntetett háztulaj-
donos.)

Erőfeszítéssel hozott kérelmet ma elélt a városi tanács. Drig Illés Str. Alba Julia (Zsófia-utcai) háztulajdonos hónapok óta ellenséges viszonyban áll Herczeg nevű lakójával. Az ellenszenv onnan eredt, hogy a háztulajdonos szerette volna lakóját kilakoltatni házából. Mivel a törvény erre nem nyújt módot, mindent elkövetett, hogy Herczegnek kellemetlenkedjék. Miután az inkvizíció minden eszközét kimerítette, új módszerhez folyamodott; lebontotta Herczeg lakása felett a kéményt. Ez a legfrissebb ténykedés már tűrhetetlenné tette a helyzetet, mert Herczeg lakásában a kémény lebontása következtében olyan állandó füst keletkezett, hogy a család összes tagjaira és a lakás összes butoraira vastagon rakódott le a korom. Herczeg végső elkeseredésében panaszra ment a város mérnök hivatalához, ahonnan ma került a panasz a tanács elé. A városi tanács ezer lei pénzbírságra ítélte az összeférhetetlen háztulajdonost, azonkívül kötelezte, hogy a lebontott kémény helyett újat építtessen.

De nem Aradon, hanem Clujon. — Dr. Angel polgármester nyilatkozata

Clujról ma értesítés érkezett Aradra, amely szerint az ottani rendőrség erőyes intézkedésére si került ötven százalékkal lenyomni a piaci árakat és még nagyobb ár esésekre van kilátás. A vendéglő sők és kávéások pedig elhatározták, hogy maximális mellőzésével önké nyesen leszallitják az ételnemük árait. Dr. Angel István polgármes ter a cluji értesítésre vonatkozólag kijelentette az Aradi Közlöny mun katársának, hogy Aradon a kávé házi és vendéglői árak kérdését ugy intézte el, hogy az elégedetlen séget sikerült kiküszöbölni a közön ség köréből. A maximális árakat felfüggesztette ugyan a kávéházak ban és vendéglőkben, azonban az elsőrendű élelmicikkek árait tete mesen leszallította. A vendéglők ben a husleves, a marhahus és sült, főzelek és tészta számít elsőrendű élelmicikkeknek s ezekből maximum 12 lejértől megebédelhet a ven-

dég. A kávéházakban a tej, tejeskávés és a tojás árát szállította le a polgármester. A többi ételnemük árát feleslegesnek tartotta maximalni, mert aki különlegesebb ételeket akar fogyasztani, annak valószínűleg módjában áll azokat drágábban megfizetni.

— Ezt a megoldást feltétlenül előnyösnek tartom a közönség szempontjából — mondotta a polgármester — mert a szerényebb igényű vendégek sokkal olcsóbban étkezhetnek, mint azelőtt és a vendéglősök és kávéosok pedig a nem maximált ételneműek tetszés szerinti áraival kárpótolhatják magukat. A piaci árak maximálásáról szó sem lehet, mert a magunk kárán tapasztalhattuk, hogy maximálás esetén minden eltiúnik a piacról. *A piaci árak letörését csak a megvéden végrehajtott maximálásal lehetne elérni.*

Új pénzülmélet Németországban.

(Terv a kamat megszüntetésére.)

BERLIN. A berlini közvéleményt gyökerestől felforgatta az a rendkívüli perspektíva, amit *Geisell* Silvio németalföldi születésű nagykereskedő dobott az érdeklődés középpontjába. A németországi közgazdasági sajtó, amely erősen foglalkozik az új elméletekkel, fe szült érdeklődéssel tekint a marien badi konferencia elé, ahol a különböz országok közötti valutaszaka dék áthidalása kapcsán a most felvetett tévről is tárgyalnak.

Geisell elmélete a következőkben foglalható össze: Ha ma 100 márkát viszunk a bankba, egy év múlva 104 vagy 105 márkát kapunk vissza, mert a tőke ennyi kamatot hajt. Ha otthon tartjuk pénzünket, a 100 márká egy év múlva is csak 100 márká marad, tehát otthon tartott pénzünket értécsökkenésnek tesszük ki, mert elvesztettünk 5 márkát. Geisell Silvio rendszere mellett a pénz hetenként egy ezredrészét vesztené és 50 márká a hét végén csak 49 márká 95 pfennig marad. Ezt az értécsökkenését a pénz, úgy éri el, hogy a bankjegy tulajdonosa köteles külön e célra szolgáló 5 pfennig bélyeget venni és a bankjegy hátára ragasztani. Az újonnan kibocsátott bankjegyek keltétől számítva tehát mindenkor ellenőrizhető a bankjegyeken szereplő bélyeg helyes mennyisége. Azonkívül a forgalomban csak a folyó heti bélyeggel ellátott bankjegyek birnak érvánnyel. A forgalomba nem bocsátott pénz tehát állandóan veszt értékéből. Hogy ez az értécsökkenés elkerülhető legyen, a pénzt vagy bankban kell elhelyezni, vagy el kell költeni.

A drágaságot és a különböző pénzügyi bajokat Geisell Silvio mind megoldhatónak tartja a szabad pénz — szabad ország (Freiland — Freigeld) jelszavával és elméletével. A szabad pénz elnevezése onnan ered, hogy *szabaddá teszi az embereket a kamat terhe alól*. A szabad pénz rendszere rendkívüli árukeresletet jelent és ezzel kapcsolatban a termelés rendkívüli fellendülését. Mivel az árak nem függnék a pénz-tulajdonképeni állapottól, ez fokozatosan *tetesmes olcsóbbodást von maga után*. A bankok a náluk elhelyezett pénzeket a gazdasági élet körforgalmába állítják.

litják. a tőkeszükségletek kielégítésére bocsátják és ezért kölcsönzési illetéket szednek, amelyekből fedezik a náluk elhelyezett pénzeknél előálló értékvesztéseket. Geissell Silvio a pénzrendszeren álló szabadállamok közötti forgalmat harmonikusnak képzeli el és az államközi pénzforgalom tekintetében egy államközi pénzintézetnek az Ivanotának (International Valuta Association) bevezetésével akar reorganizációt teremteni.

Eddig az új elmélet. Attól tartunk azonban, hogy mint a legtöbb elmélet, a gyakorlati keresztülvételnél ez is visszafelé süll el. Ha a pénzt el kell költeni, akkor pénz helyett mindenki árut gyűjt, árut halmoz. De abnormis drágaságot is csinál, mert szabadulni óhajtván a pénzétől, minden összeget megfizet az árukért. Akinek tehát pénze lesz, annak semmi sem lesz drága. Fizet amennyit kérnek. Vagyis bekövetkezik az, hogy olcsó lesz a pénz, drága az áru. Nohát ennyire ma is vagyunk. Ennek a helyzetnek állandósításán főleg az áradozniok „világmegváltó” eszmé-
kel világmegváltó uraknak.

Zsidó tanulók

iskoláztatása

Felülvizsgálataink szerint a timi-
soarai (temesvári) tanfelügyelő-
ségre megérkezett a közoktatás-
ügyi miniszter, ama rendelete,
melynek értelmében szeptember
elsejétől kezdve minden tanuló
a saját anyanyelvének meg-
felelő iskolába járhat. Eszerint a
zsidó vallású tanulók ezentul
csak zsidóiskolába járhatnak. Er-
re nézve felkerestük: *Moldovan*
József aradi tanfelügyelőt, aki a
következőket közölte velünk:

— A fentemlitett miniszteri rendeletet voltaképpen már tavaly adták ki. Semmiféle új rendelet ezideig még nem érkezett Aradra és így az aradi zsidó tanulókra nézve a tavaly kiadott miniszteri rendelet marad érvényben mindaddig, míg egy esetleges újabb rendelet nem érkezik Aradra, amely szabályozná azt a körülményt, hogy a zsidó gyermekek milyen iskolákba járhatnak.

(Szabadulás helyett fogságban marad.)

Hetekkel ezelőtt írtunk arról, hogy a rendőrség letartóztatta Popoviciu Sándor lipovai lakost, aki különféle csalásokat követett el Aradon. Popoviciu a rendőrségtől az ügyészségre került, a honnan ma bocsájtották volna szabadon megfelelő kaució ellenében. Ma délelőtt azonban a timisoarai (temesvári) rendőrség táviratilag kérte az aradi rendőrségtől Popoviciu kihallgatását, mert csalás miatt ismét több feljelentés érkezett ellene. *Detechan* detektívönök az ügyészség fogházában hallgatta ki Popoviciut, a ki beismerte, hogy rendőrtisztnek adta ki magát és ezen a révén több aradi és timisoarai lakost megzsarolt. A beismerés alapján Popoviciu továbbra is vizsgálati fogságban marad.

Hozzászólás

a strandolás problémáihoz

Tekintetes Szerkesztőség! A strandolás divatját nem Aradon találták fel. Abbáziában, Velenice Lidóján, Riminiben, Ostendében már évtizedek óta együtt fürdöznek a férfiak a nőkkel. Aki ezen megbotránkozik, az tájékozatlanságát árulja el. Vannak férfiak, akiket a kártya-, sakk- vagy dominószenvély annyira leköt, hogy még nyáron is rabjai maradnak a játékasztalnak. Viszont mások irtóznak a Marosban fürdözni, mert a sörház közelebb van a lakásukhoz, s a valutasiberek sem töltik idejüket a strandon, mert akkor lemaradnak a spekuláció berkeiben. A nők közül némelyeket az álszemérem, vagy a hiúság tart vissza a strandról, mert a bütykös lábak és a hájas termetek bizony nem kívánczozhatnak közszemlére. A strandolás és fürdőzés egészséges, testedző és üdítő sport. Idegesek, vérszegények, tüdőbajosok gyógyulást találnak a Maros vizében és a homokos, fővnyes napfényben. A fiatalság talán flirtel is a strandon, de az bizonyos, hogy a kifestett, kokott nők többsége nem a strandon, hanem a korzón, parkban és zárt helyiségekben bonyolítja le szerelmi ügyleteit. A prostitúció télen is burjánzik s a zülött férfiak és nők korcsmák, zugkávéházak és éjjeli lebuajok környékén tanyáznak. Lehet és kell a strandon is szolidan, fegyelmezetten és példásan viselkedni. Jőnevelésű férfiak és nők illően viselkednek és a jó családi nevelésnek a strandolás, fürdőzés közben is meg kell nyilvánulnia, mert ez bizonyítja a valódi, értékes műveltséget. A strandolás nem zárja ki a nő háziasságát, mert egy igazi urihölgynek sporthoz, művészethez, munkához egyaránt kell értenie s olyannak kell lennie, mint az arany, mely szemét közé keveredve is rozsdamentes marad, mert nemes fém. Higgyük és reméljük, hogy az aradi urinők többsége a strandolás üdítő szezonja után is eredményekben, nőiességében hasonlatos marad a szinaranyhoz. Mi férfiak pedig ne hanyagoljuk el az egészséges fürdőzés idején a családot, de legyünk együtt velük a Maros fürdőiben is és adjunk jó példát a fiataloknak a szolid viselkedésben és fegyelmezettségben. Üdvözlettel: egy, gondolkodó.

HIREK.

Rablótámadás az utcán.

(Egy aradi urleány kalandja.)

Vakmerő rablótámadás történt ma délelőtt 11 órakor a Str. Nicu Filipescu (Flórián-utcában.) Pollák Regina aradi urleányt megtámadta egy ismeretlen férfi és kiragadta kezéből a pénztárcáját. Pollák Regina segítségért kiáltott, de még mielőtt megakadályozhatták volna a vakmerő rabló elmenekült. A járó-kelők üldözésére siettek a támadónak, aki azonban az egyik mellékutcában eltűnt. A pénztárcában 2460 szokol volt. Pollák Regina jelentést tett a rendőrségen az utcai támadásról. A rendőrség a legszelesebb körű nyomozást vezette be a rabló kézrekerítésére.

— A görög-török háború. Páris. Adonai jelentés szerint a török lovasság elkeseredett harc után elfoglalta Eszi-Sehirt. Karahiszar városát a görögök kénytelenek voltak kiüríteni. A görög front három szakaszon át van törve. A török előnyomulás valamennyi szakaszon tart és eddig hetven kilométer mélységet ért el. Athénben nagy az izgalom és a sajtó hevesen támadja a hadsereg vezetőit.

— A Tisza-per elnöke — kuriai bíró. Budapest. Gadó Istvánt, a Tisza-pör volt tárgyalásvezetőjét, aki különben a budapesti törvényszékhez ideiglenesen áthelyezett volt, a nagybecskereki törvényszéknek volt az elnöke, az igazságügyminiszter a kuriai bírói cím egyidejű adományozása mellett a budapesti ítélőtáblához működő bírónak nevezte ki.

— Nem szabad előfizetőket gyűjteni. Popescu Haralamb, az aradi sziguranca főnöke ma elmondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy az utóbbi időben igen sok ügynök fordul meg Aradon és miniszteri engedélyre hivatkozva, sajtótermékekre gyűjtenek előfizetőt a kereskedők körében. A sziguranca főnök felhívja a kereskedőket, hogy ha ilyen ügynök keresi fel őket, tegyenek jelentést a hatóságoknak, mert a miniszterium semmiesetre sem adhatott nekik engedélyt előfizetők gyűjtésére.

— Husz percig tartó kardpárbaj. Budapest. Tegnap este kilenc órakor a Santelli-féle vívóteremben Persián Adám és Dinich Győző véres kardpárbajt vívtak. Persián segédei voltak dr. Hajdu Marcell és lovag Leidl Henrik, Diniché fáy Fáy Zoltán és Kocsis Lajos. A husz percig tartó viadalban a felek háromszor csaptak össze. Mind a ketten megsebesültek, de egyikük sérülése sem súlyos.

— Eg az erzsébetfalvai közműhely. Budapest. Az erzsébetfalvai községi közműhely-telep ma délelőtt kigyulladt. A hatalmas tűz lokalizálására a tűzoltóság emberfeletti munkát végez, kétséges azonban, hogy a telep teljes elpusztulását meg lehet-e akadályozni.

— Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Beírás. A Pista Mihai Viteazul (Ferenc-téri) 2. és 3. számú fiuközépiskolákban jelentkezhetnek a rendes tanulók felvételre szeptember 1-től 14-éig d. e. 9—11 óráig. Felvilágosítást ad az épületben az igazgatóság. Tanítási nyelv: magyar.

— Felvilágosítást vállal Lovas István, Sz. Oltuz (Jász u.) 30a.

Angol jótállás Ausztriáért.

(Olasz tiltakozás Belgrádban. — Mit mondanak a osekhek?)

BELGRÁD. Hivatalosan közlik: A belgrádi olasz ügyvivő felkereste a külügyminiszteriumban a miniszter helyettesét, Nesch meg hatalmazott minisztert és előtte az olasz kormány nevében az Ausztriával szemben követett olasz politikáról a következőket jelentette ki:

— Ausztriával szemben Olaszország politikáját a saint-germaini békeszerződés szigorú végrehajtásának szándéka irányítja. Olaszország ehhez pontosan ragaszkodik és ezt fogja kívánni más hatalmaktól is. Ennek megfelelően Olaszország ellenszegül a status-quo minden megváltoztatásának. Ez okból a szövetségesével érdekelte szomszédos államokkal való megállapodás előtt tartózkodni fog Ausztria rekonstrukciójának kérdésében minden döntéstől. A veronai tárgyalások tisztán gazdasági természetűek voltak.

BUDAPEST. A budapesti cseh követ egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Azok a hírek, amelyek az utóbbi napokban elterjedtek, három csoportba oszthatók. Az első csoportba azok tartoznak, amelyek a kisanthant katonai szerződés-

— Halálozás. Eberlein Ferencné szül. Gligorin Flórka augusztus 31-én 33 éves korában elhunyt. Családja és nagyszámu rokonsága gyászolja. Temetése holnap, pénteken délután 5 órakor lesz a Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-u.) 160. számú házból.

— A Schenker-cég sikkasztója. A Schenker & Co. szállítócég sikkasztó tisztviselőjét, Lejtényi-Leitner Sándort, mint megirtuk, két nappal ezelőtt bekísérték az ügyészség fogházába. Ma az aradi ügyészség a vizsgálóra vonatkozó indítványokat elküldte a vizsgálóbírószághoz.

— Halálos végű zuhanás. Az aradi ügyészséget ma arról értesítették, hogy Seprős községben Nagy János ottani parasztgazda egy fával megakadt székéről leesett. Súlyos sérüléseivel beszállították a kórházba, ahol tegnap meghalt. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— Városi zeneiskolában beiratkozás a délutáni órákban. A vezetőség különös súlyt helyez a fuvóhangszerek tanítására.

— Mindent meggonddoltam, mindent megfontoltam! Mielőtt ezt tené a vasárnapi szórakozásával kapcsolatosan, vegye figyelembe, hogy a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szüreti mulatsága, lesz szeptember 3-ikán az aradi Eminescu (Baross)-parkban. A mulatság, a melynél jobb alkalom az olcsó és kellemes szórakozásra nem lehet, a következő attrakciókat nyújtja: Mindenekelőtt szüreti mulatság szölopással, az őszi szezon legkedvesebb társasjátéka, nagy kabaré az aradi magyar színház közkedvelt tagjainak közreműködésével, amerikai házasság, világposta, szépségverseny hölgyek, urak és gyermekek részére értékes nyeremény tárgyakkal. Külön meg kell említenünk a tombolajátékot, amelynek minden egyes száma értékes nyereményt jelent a játékos számára. A saját érdekében menjen el ezen mulatságra, ahol kellemesen fog szórakozni és szerencsésen is próbára teheti.

séről szólnak. Erről azt mondhatjuk, hogy az új szerződés csak meghosszabbítása az eddig is érvényben levőnek azzal a különbséggel, hogy csak közös védelemre vonatkozik. A hírek másik csoportja a cseh-jugoszláv korridorról szól. Ezek a hírek koholmányok. A csehszlovák állam szigorúan a békeszerződés alapján áll és nem követhet el olyant, ami a békeszerződésbe ütközik. A katonai felvonulásról szóló hírek abból a közismert forrásból származnak, amely már a háború alatt is ilyen koholt hírekkel riasztotta a világot.

RÓMA. Az olasz minisztertanács elutasította az osztrák vám- és érmeunió tervét. Olaszország el van tökéltve arra, hogy az európai békét fentartja és Ausztria gazdasági megerősödésére mindent elkövet, ami politikailag hatalmában van.

LONDON. Az angol kormány jótállást vállalt francia és angol bankárokkal szemben tízezer millió angol font erejéig terjedő kölcsönért, amely a vámbevételekből törlesztendő. Az angol kormánynak az a véleménye, hogy mindenáron megakadályozandó Ausztria feldarabolása, valamint mindenemű új dumamenti kaland.

— Öngyilkos postás. Bán János 37 éves postai alkalmazott ma délelőtt borotvával elvágta a nyakát. A helyszínen megjelent Dragiciu Aurél rendőrkapitány és az életunt embert beszállították a kórházba. A ház lakóinak vallomása szerint Bán János hetek óta üldözési mániában szenved. Valószínű, hogy elmezavarásban követte el tettét. Bán János sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

— A vonat ütközési között. Hammerlin Jenő gépész a radnai vasútállomáson tolatás közben két vagon ütközése közé került és súlyosan megsérült. A gépészt beszállították a kórházba, ahol nehéz sérüléseibe belehalt. Az ügyészség megindította a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy a halálosvégű szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

A sikkasztó postatiszt.

(Nem tudják megállapítani az eltűnt pénz értékét.)

Irt az Aradi Közlöny arról a sikkasztásról, amelyet Mandru Constantin postatisztviselő követett el az aradi főpostán. Mandru ma délelőtt ismételtén beismerte Bulzan Avram aradi postafőnök és Radovics Constantin oradea-mare (nagyváradi) kerületi főellenőr előtt a terhére rótt bűncselekményeket. A postafőnök és a főellenőr már teljesen befejezték az esetről vett jegyzőkönyvet, amit ma be is nyújtottak a vizsgálóbírószághoz. Mandru jelenleg az aradi ügyészség fogházában vizsgálati fogságban van mindaddig, amíg a vizsgálóbíró kihallgatja. A tárgyalást előreláthatólag a közeli napokban tartják meg az aradi törvényszéken. Érdekes, hogy a Mandru által el-sikkasztott összegeket nem tudják pontosan megállapítani, mert az ajánlott levelek jórésze Magyarországra volt címezve és csakis Románia valamelyik részébe küldött ajánlott leveleket lehet

reklamálni. Az elsikkasztott értéket, amit Mandru beismert, csak kis része annak az összegnek, amit eltulajdonított a feltört ajánlott levelekből.

LEGUJABB.

Poincaré hajthatatlan. — Németország ellenintézkedései.

Hága. A franciákhoz közelálló diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Poincaré változatlanul ragaszkodik a német jóvátétel kérdésében eredeti állásfoglalásához. Ha a jóvátételi bizottság nem tené magáévá álláspontját, úgy a franciák minden további eszmecsere nélkül külön akcióba kezdenek. A jóvátételi bizottsághoz közelálló körök véleménye szerint a bizottságban Franciaország álláspontja mellett két szavazat és ellene is két szavazat van. Dubois elnök, aki szintén részt vesz a szavazásban két szavazatot képvisel úgy, hogy Franciaország javára billenjen az egyensúly, vagyis a moratóriumot elutasítják. Így döntés esetén a bizottság felszólítja Németországot, hogy az augusztus 17-én esedékessé vált összeget fizesse meg, amire csak a tárgyalás befejezéséig adhat haladékot.

Berlin. Wirth német kancellárnak a német gazdasági világ vezetőivel és a kormány képviselőivel tanácskozása lesz, amelyen megvitatják, hogy milyen magatartást tanúsítson Németország abban az esetben, ha a jóvátételi bizottság elveti a moratóriumot. Berlinben az a felfogás, hogy a jóvátételi kérdés még nagyon távol van a végleges megoldástól. Franciaországnak az erőszakos rendszabályokra vonatkozó terveit Németország a legnagyobb mértékben visszautasítja s amennyiben a rendszabályokat életbe akarja léptetni, Németország ellenintézkedéseket tesz.

A legpechesebb ember.

(Egy gyulai polgár tragédiája.)

Eisele János köztisztviselőben álló gyulai szabómester a világ legpechesebb emberének tartotta magát. Betegesen félt minden helyváltástól, állandóan katasztrófáktól rettegett és évek óta nem mozdult ki gyulai otthonából. Fiatal korában egyszer majdnem belefullt a Körösbe, valószínűleg innen származik különös katasztrófa-mániája. Megházasodni sem mert soha. Eiselenek volt egy bátyja, aki kivándorolt Amerikába és ott meggazdagodott. Nemrég az idősebbik Eisele levelet írt öccsének, a melyben kérte, hogy jöjjön ki hozzá és vegye át a tíz millió korondos vagyonát, mert közeledni érzi halálát és a pénzt öccsének szánta. A fiatalabb Eiselet a nagy vagyon sem tudta kicsalni odujából. Ismerőseinek egyre mondogatta:

— Nem merek menni, mert biztosan elsüllyedne velem a hajó. Eisele nem ment Amerikába, azonban orvosa tanácsára elment utazni Balatonfűre, mert amióta a bátyja nagy vagyonáról tudott, az izgalom teljesen tönkretette egészségét. Balatonfűreden azután táviratot kapott Eisele Amerikából, amelyben arról értesítették, hogy bátyja meghalt és az örökség átvételére jelentkezzen egy budapesti banknál. Eisele nagy lelki küzdelmek után rászánta magát a budapesti utra. Lakást bérelt magának az egyik szállodában és elhatározta, hogy

Női Velourok, férfi kabát és-öltöny-szövetek, nagy választékban, feltűnő olcsó árban

„RENAISSANCE”
divatruháza Strada Bratlanu 2. (Minorita-palota) Weitzer János-u. 2.

másnap átveszi a banktól a milliókat. A rettegett végzet azonban utólrte. Eppen el akart indulni a bankba, amikor összeesett és szív szélhűdésben meghalt. Gyulán nagy részvétet keltett Eisele halála. A milliókat örökösök biányában valószínűleg Gyula városa kapja.

MOZI.

• „A két arcu asszony” — Bemutatja az Apolló színház pénteken. Egy jelentőségében kiemelkedő film-bemutató következik pénteken az Apollóban. „A két arcu asszony” egy nagy művészi invencióval megírt filmdráma, amely a szereplő művészeket a legnehezebb problémák elé állítja. De a szereplő művészek rendelkeznek ezen problémák megoldásához szükséges eszközökkel. Alig kell mást említeni, mint a bámulatos szépségű és világhírű magyar filmszínésznőt: Mattyasovszky Ilonát, vagy férfi pártnérét: Vándory Gusztávot, hogy a szereplők nyújtotta művészetről fogalmat alkothasson az olvasó. Percy Wilmont boldogságát keresi, de hűséges szolgálójának egy felfedezése egy problémát sodor elébe: a két arcu asszony problémáját. A két arcu asszony egyik megjelenési formájában Percy lord bátyjának felesége és a másikkban egy bűnszövetkezet tagja. Izgalmas eseményeken keresztül, a mely többször életveszedelmet jelent a lord számára. Végül feltárul a csomó, amely a rejtelmes ügyre világosságot vet. Bámulatos a kép kiállítására fordított pompa és fény, amely elbűvölően hat a szemlélőre. De rem elég mindezt eimondani a képfől, amely az őszi szezon egyik kétségén felülálló leghatalmasabb film-attrakciója. A kitűnő kép, amely iránt óriási az érdeklődés a filmkedvelő közönségnél, először pénteken megy az Apolló színházban.

• Borzalmak éjszakája egy állatseregletben — első ízben pénteken vetíti az Uránia színház. Jean Mordrier tragédiája azzal kezdődik, hogy tiltott módon táplálnak. Dressac gróf Mária leányával kölcsönös vonzalmat. Majd folytatódik ott, a mikor kilépve a gróf szolgálatából, Petrini cirkuszában vállal állatszeli-ditői állást. Itt a legizgalmasabb dráma veszi kezdetét, amely legelképzelhetetlenebb izgalmon vezet keresztül a szemlélőt. A darab cluját képezi az egész cirkusz pusztulása, amikor Jean kisleánya egy oroszán ketrecbe kerül, ahonnan egy öreg artista menti meg élete árán. Ez aztán kibonyolítása a roppant szövevényes mesének, amely az első perctől kezdve fokozta az egész darab lebilincselő hatását. Az interieur felvételek és azok a részek, amelyek az artista-világ belső életét tárják fel, örökre szóló mély impressziók szerzésére adnak alkalmat, éppen ezért a kép a legragyogóbb és legkellemesebb szórakozást nyújtja. A kiváló darab első ízben pénteken az Urániában kerül bemutatásra.

• Szeptember 1-étől kezdve az Apolló és Uránia színházban az előadások fél 5 órakor kezdődnek, a további előadások 6, fél 8 és 9 órakor veszik kezdetüket.

Közzgazdaság.

Esett a márka.

A háborús hírek szele végigseper egy napra a pénzpiacra. Hétfőn alig 30 centimes választotta el Zürichben a szokolt attól, hogy elérje a cseh kormány által a cseh ipar rovására ugyan, de erősen megdolgozott 20 frankos árat, ami a frank-valuta behozásával új gazdasági erőt jelentett volna Csehszlovákiában. Két hadjáratot azonban nem bírt el a cseh állam, a katonai készülődések miatt egyre gyengült Zürichben a szokol és az Ausztria elleni akció hírének kirobánásakor egyszerre egy franknál többet zuhant szerdán este. A jugoszláv korona zürichi jegyzésén éppen így meglátszik a hadikészülődések nyoma. A keddi 1.50 frankos magaslatról szerdán 7.50, ma reggel ismét 7.50 pontos esés után csak 1.35 árfolyamon állott. És ugyanekkor a fenyegetett Ausztria a mai nyitáskor egyszerre 50 százalékos emelkedést ért el. A hirtelen emelkedésre az olasz és angol erőteljes akció adott okot, amely Ausztria pénzügyi helyzetének gyökeres szanálására törekszik.

A német márka a tegnapi nyitástól a mai zárhatig értékének egyharmadát veszítette el Zürichben, 0.46-ról 0.30.50-re esett vissza. Ez az ár a francia megegyezésre való kilátások erős csökkenését mutatja és ennek hatása meglátszik a francia frankon is, amely 50 ponttal olcsóbban zárult.

Aradi valutaárak (aug. 31.) Dollár 136, márka 13, szokol 405, dinár 150, francia frank 11, magyar korona 8. Kifizetések: Budapest 15.50, Bécs 620, Berlin 10, Prága 420.

Bucuresti kurzusok (aug. 31.) Márka 13.50—14.50, francia frank 11.50—12.00, szokol 400—420, dinár 130—138, dollár 135—139, magyar korona 9.50—10.50. Kifizetések: Páris 1075, Newyork 143, Bécs 18, Budapest 7.

Zürichi nyitás (aug. 31.) Berlin 0.36.50, Newyork 526, Milano 23.05, Prága 17.25, Budapest 0.27.50, Zágráb 135, Varsó 0.06, Bécs 0.0075, lebeljegzett osztrák 0.00875.

Zürichi zárhat (aug. 31.) Berlin 0.30.50, Amszterdam 204.75, Newyork 526, London 2345, Páris 40.15, Milano 22.80, Prága 17.30, Budapest 0.27.50, Zágráb 135, Varsó 0.06, Bécs 0.0075, lebeljegzett 0.00875.

Budapesti devizaközpont árfolyamai (aug. 31.) Napoleon 7300, angol font 8730—8900, dollár 1915—1965, francia frank 149—152, márka 145—160, lira 84—87, osztrák korona 0.0242.50, lei 17—17.50, szokol 66—70, svájci frank 370—380, dinár 19.60—20., lengyel márka 0.24.50—26.50. — Kifizetések: Amszterdam 755—765, Bucuresti 17—17.50, London 8700—8900, Berlin 145—160, Róma 84—87, Páris 149—152, Prága 66—70, Zürich 370—380, Bécs 0.0220—230, Zágráb 4.95—5.05, Newyork 1925—1975.

— Árfolyam-valóság. Néhány nappal ezelőtt hosszabb cikkben számolt be az Aradi Közlöny arról, hogy miért jegyzi a budapesti Devizaközpont a paritásnál magasabban a német márkát. Egy budapesti járt aradi bankigazgatótól most érdekes

felvilágosításokat kaptunk a magyar Devizaközpont jegyzéseire vonatkozólag. A bankigazgató nyilatkozata szerint a Devizaközpont jegyzései egyáltalában nem felelnek meg a külföldi valuták valódi budapesti értékének. A dollárt pl. 1850-es áron jegyzi Budapest, ezért azonban Budapest nem lehet dollárt kapni. A Devizaközpont jegyzései kiválóan alkalmasak lennének a romániai pénzintézetek részére Budapest keresztlül folytatott arbitrazsüzletekre, de ezeknek lebonyolítását megakadályozza az a körülmény, hogy a Devizaközpont alig egytized részét engedélyezi a kért átutalásoknak.

A szerkesztésért:

KAROLY JÓZSEF
főel.

Cenzurat: Dr. Romul Mager.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Az aradi izr. hitközség iskolaszéke elemi iskolájához Kisegítő tanítónőt keres. Román nyelvismeret és kellő héber tudás megkívántatik. Az állásra férfi tanítók is pályázhatnak. Fizetés megegyezés szerint. Az alkalmaztatás egy tanévre szól. Véglegesítés igen valószínű. Pályázatok folyó évi szeptember hó 20-ig alulírott címére küldendők be. Dr. Kenpich Jakab, iskolaszéki elnök. 12541

ÉRTESETÉS.

Szombaton este nyílik meg a Fehér Kereszt, Caffé Restaurant pazar fényvel átalakított téli kertje. Elsőrendű román, magyar és francia konyha. Kitűnő borok, pontos kiszolgálás. 11748

Szíves pártfogást Kér

Lovasberényi és Kunszabó

FELHIVÁS.

Felhivok minden autó sorsjegytulajdonost, hogy folyó évi szeptember hó 4-én d. e. 10 óráig az autó sorsjegyeiket az „Argus” irodában (Str. Eminescu 1. sz) pénzre becsereíthetik, vagy egy autó sorsjegyért 3 darab kocs (gig) lóról szóló sorsjegyre átcsereíthetik. A kocs (gig) húzás szeptember 4-én d. e. 10 órakor lesz az „Argus” irodában Str. Eminescu 1. számú helyiségében. 12507

Kátránypapir

érkezett, garantált béke minőségű. Legolcsóbb beszerzési forrás:

Weiss Dávid nagykereskedés

Str. Marasesti (Kossuth-utca) 62. : Visszonteladók, építésszek, ácsoknak nagy árkedvezmény. : Gyári lerakat!

Valódi angol férfi ruha és télikabát szövet békebeli minőségben nagy választékban kapható:

Adler Hugó

cégnél, Arad Strada Bratlanu (Weitzer János-u.) L 1254

Eberlein Ferenc a maga és kislaciakája Ferike nevében mélyszégyen fájdalomtól eltelve, de a Mindenható szentséges akarataiban megnyugodva szomorodott szívvel tudatják, hogy a legjobb és hűszeretett hitves és drága jó édes anyja, gyermek, testvér, sógornő, nagynéni illetőleg jó rokon, jóbarát és jószomszéd.

Eberlein Ferencné

szül. GLIGORIN FLÓRIKA

f. é. augusztus hó 31-én, hajnali 3/5 órakor, áldásos életének 33-ik és legboldogabb házasságának 11-ik évében, rövid de kinos szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Felejtethetetlen drága halottunk földi maradványait f. é. szeptember hó 1-én d. u. 5 órakor fogjuk a Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-u) 160. sz. alatti saját házából, előzőleg a gör. kel. szerb anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után az alsó temetőben levő családi sírkertben az örök nyugalomnak átadni.

Kedves halottunk Isten veled, csöndes legyen nyugvó helyed!

Arad, 1922. augusztus hó 31-én. Gligorin Illés és neje szül. Radován Lubitz, szülei.

Gligorescu Pálné, szül. Gligorin Mariska, Gligorin Mihály, Riscán Györgyné szül. Gligorin Lucretia, Gligorin Illés, testvérei, Eberlein Agoston és neje szül. Andrassy Róza, Gligorescu Pál, Eberlein Karoly, Eberlein János és neje szül. Nagy Anna, Sauerland Péterné szül. Eberlein Mariska, Riscán György, sógorai és sógornői, Miscovits Demeter és neje szül. Radován Milca, Bogsa Demeter és neje szül. Radován Marika, Radován Rezső, Milincovits Péter, Gligorin Milca, nagynéni és nagybácsik. Eberlein Anna, Eberlein József, Eberlein Margit, Eberlein Agoston, Ciliyán György, Ciliyán Ilés, Sauerland Karcsi, Sauerland Jannika, unokatestvérei. 11953

Varga Imre utódai, „Szent Margit” első temetkezési intézete. Arad, Bulvardul Regina Maria (Andrassy-tér) 18.

Kereskedők figyelmébe!

Raktáramra megérkeztek az

új acél redőnyök

különböző méretekben. — Ugyanott egyteljesen új kirkakat bejáratú ajtóval jutányos árban elado.

Eugen Weisz Jenő

épület- és műlakatos 12540

Arad, Bul. Regina Maria 9. (Andrassy-tér.)

Félmillió Lei-el részesednek

szolid üzletben vagy iparvállalatban. „RÉSZESEDES” jelígre a kiadoba kérek ajánlatokat, csakis az üzlet minőségének megjelölésével. 4044

Telefon No. 74. : Telefon No. 74.

Utazók figyelmébe!

Arad—Oradea-mare között állandó autójárat, a nap minden órájában indul

FEIER-GARAGE-tól 300 Lei személyenkint.

Jegyek válthatók Aradon: Feier-garage. Iroda: Bul. Reg. Ferdinand No. 14. Oradea-mare: Czukor-garage. Telefon No. 1604. Utazó közönség kényelmiti szempontjából házhoz megy. 3500

Bécsi ujdenságok.

Női kötött kabátok, sálak, harisnyák, gyermek swet-terek és Garnitúrák megérkeztek, meglepő olcsó árban. — Gyermek harisnyák 10.— Leitől feljebb. 8990

Szabolcsi & Klein volt (Oceán) Str. Me-tianu (Forrai-utca) 2c.

Apró hirdetések.

Függelék az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjt szavak számát számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1.— Leol. Vastagabb betűvel 2.— Leol.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 10.— Leol.

Alkalmazás.

TAKARITÓNÓ, ki egyben pénzbeszedést is végez, óvadékkal azonnal alkalmazást nyer. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 400

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultive et moyen âge, chez une fille adulte. La science parfaite de la langue Française est nécessaire. Ce, qui instruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise „Cultive“ sont envoyer dans l'administration d' „Aradi Közlöny“ Arad. 5000

FIZETŐLANYOK 16 munkaerő és tanuló-lányok 16 fizetéssel felvétetnek, Deutsch Anna Str. Marasesti (Kossuth-utca) 1. sz. 4042

INTELLIGENS német urleány egy-két gyermek mellé állást keres azonnali belépésre. Címeket a kiadóba kér. 4043
BEJARÓ főzőmő keresetlik Str. Garagiale (Csiky Gergely-utca) 7. 12411

HAZVEZETŐNŐK vagy kimondottan szakácsnőnek ajánkozik intelligens nő. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12411

KÉT kis gyermek mellé megbízható leány vagy asszony keresetlik. Cím Kelet hírlapirodában. 12542

JOL FŐZŐ szakácsnő keresetlik. Cím Kelet hírlapirodában. 12542

MINDENES FŐZŐNŐ és egy nevelőnő egy gyermek mellé keresetlik. Cím a kiadóban. 4016

JÓ IRÁSU Irodai gyakornok azonnal felvétetik Ehrenfeld fűszerkereskedésében. 4019

HAZVEZETŐNŐK, vagy gazdasz-szónak ajánkozik özvegy asszony, esetleg anyahelyettesnek. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12410

INTELLIGENSEBB NŐ 2½ éves fiac-kam mellé felvétetik. Cím a kiadóhiva-talban. 4087

Vétel és eladás.

ŐSZI IDÉNYRE nagy választékban ér-keztek férfi- és női ruhaszövetek Stras-ser divatruházába, szembe a lutherá-nus templommal. 3931

ALIG HASZNÁLT nagyon szép kötött kabát közép termetre, egy 37-es használt, fekete női magas cipő és egy pár 36-os női fekete félcipő eladó. Str. Sft. Georgehe (Dezso-utca) 1a Geller. 300

FRISS HAL kapható Luttwák József-cégnél, Calea Banatului. 4049

TAKARMÁNSZALMA, polyva és 22 hold szántóföld eladó. Strada Consisto-riului (Bathanyai-u. 3. 4048

ÜZEMKÉPES motorekét keresek meg-vételre. Cím: Földes papirkereskedés, Plata Avram Iancu (Szabadság-tér. 4047

ELADÓ női- és gyermekruha, cipő, ko-rálgyöngy, kreolite, villany, pe roleum-lámpa. Strada Mocioni (Orcsy) 14. sz. 4041

BUTOR. Ebédő és hálószobák olcsó ár-ban kaphatók Wiegand butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

SZABÓK ÉS PAPLANOSOK

Szabó és paplan
vattát gyárt és
szállít azonnal

FIGYELMEBE!

Viktória Vatta-
és kötszergyár
NAGYVÁRAD.

FATELEP!

Elsőrangú száraz bükk- és
cserhasáb tűzifa előnyös
árban kapható
kicsinyben és vaggontételben
bármily mennyiségben a

Lennarul Hermann si Comp.

cégnél, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 68-70. szám.
Kívánatra házhoz szállítjuk. 12541

Férfi, fiu és gyermekruha telep

Lüster kabát és mellények. Nyári mosó vászon
öltönyök nagy választékban. Külön mérték szerinti
osztály. Bel- és külföldi gyapjú szövetek méterenként
is kaphatók: 2445

Szántó és Komlós Arad,

Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. sz. Színház épület.

Borkövet

minden mennyiségben vessz

RUZSONYI LAJOS

borbizományi és ingatlan forgalmi ügy-
nöksége Sírila (Világos). 1556

Héber imakönyvek

magyar, német fordítással és egyéb
szidőszertartási cikkek, valamint

iskolai cikkek

nagyválasztékban megérkeztek

Finkelstein

papí- és no-
trinbergi nagy-
kereskedésbe Calea Banatului (Asztalos
Sándor-utca) 4. szám. 4048

Mégvételre följánlok:

1 drb. 80 HP. 4 csatlós mozdonyt.
22 drb. 7 és 8 m. hosszú 10 tonna hordképességgel tű-
zifa avagy fűrészt anyag szállítására alkalmas plato kocsi.
33 pár 8-10 tonna hordképességgel bíró trukkocsi (rönkök).

9 drb. oldalfalakkal ellátott C. F. R. nyitott kocsikhoz
hasonló szénszállításra alkalmas plato kocsi.

600 drb. 60 és 76-os nyomtávú kerékpárt, melyeknek
tengelyvastagsága 60 és 80 mm.

400 drb. fa trukkokra alkalmas vaszsámolyt biztosítékok-
kal ellátva.

Teljesen új alkatrészekkel ellátott sodronykötélpályát.
Különböző transzmissiókat 60-120 cm.-ig kerekkel föl-
szerezve.

Különböző transzmissió csapágyakat.

1 drb. 4 m. hosszú esztergapadot az összes áttételekkel.
6 drb. gatter: 1 drb. 15; 1 drb. 18; 2 drb. 24; 1 drb. 24/30

és 1 drb. 80-as.

4 drb. gőskazánt, mindegyik 2 drb. boudoirrel ellátva és
az összes armaturákkal.

8 Km. 9/8 sin apróanyaggal.

Megjegyezni kívánom, hogy ezen anyagok alig használt
teljesen üzemképes állapotban vannak, valamennyi lezserelve,
vasutállomásnál fekszik és azonnal szállítható. Kocsik nyom-
távja 76 cm. 4012

Sűr. cím: Feuerwerker, Lugo

Telefonszám: „Lugo 41.”

FEUERWERKER ADOLF,
LUGOJ - LUGOS.

Női fehérnemű kosztümök, valamint egy
134 gramos új ezüst cigarettá tárcsa el-
adók. Cím Wallinger hirdetőjében. 12411

BLONYOMDAI felszeres sablonnal, oak-
kokkal és monogramokkal eladó. Zsidó-
templom épület. Dohánytőzsde. 4051

ALIG HASZNÁLT kerékpár és egy sod-
rony ágybetét olcsón eladó. Cím: Str.
Giba Birta (Varjassy József-u.) 9. 4058

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figur-
ákat, vázákat, szobrokat, japán és kí-
nai dolgokat, antik butorokat, festmé-
nyeket, mindentelje ezüst tárgyakat,
perza és szmírászönyveket, dísztár-
gyakat és egész gyűjteményeket a leg-
magasabb árban vásárol a Salon Artis-
tique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer
Elliz-palota.) Alkalmi ajándékok dús be-
vásárlási forrása. 11691

STAR, ELITE, PARISI ALBUM stb. 6szí
divatlapok Kerpelnél. Ugyanott 20.000
kötet könyv félárban kiadásra ik. 12686

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vé-
kony és vastag minőségben olcsón be-
szerezhető Knieszer papirkereskedőnél
Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1.
11851

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK
képekért, bronz, márvány és porcellán
figurákat, perza, szmírna, argamant-
szönyveket, török kendőket, antik és
modern butorokért, zongorákért, mo-
dern és antik dísztárgyakért, japán
vázákért, régi ezüst és arany műtár-
gyakért, mindennemű műbecsi régisé-
gért. Szépművészeti Salon Strada Emi-
nescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-pa-
lota. 11911

Ingatlan.

MANA DE AUR (Aranykéz-utca) 20. sz.
sarokház szabad kézből eladó. 560

SZENTLEÁNYFALVÁN 208. számú ház
1½ hold szőlő, 20 hold föld, gazdasá-
gal olcsón eladó. 4040

Ellátás.

ÖZVEGY URINÓNÉL két iskolás fia
teljes ellátást nyerhet. Cím a kiadóban.
8465

Különféle.

COPYINGOFFICE leíró, sokszorosító,
fordító iroda, dictáló szoba Schmotzer
si Szegfűnél. Luther-utca. 3649

MAYER MARKOVITS

tol- és rongynagykereskedő és
ARAD, régi keményítőgyár.

Banktisztviselő

uri családnál
teljes ellátást keres.

Ajánlatokat „Banktisztviselő” jellegre
a kiadóba kér. 4050

AZ IGAZI UTAT

Hamburg 6, Postafiók 12281

Fr. H. Soltau, betétkereskedő

„Költségvetés” megnevezésű

számla, ellenőrző és egyéb

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

számlák, számlák, számlák

Utlevelekre vizumot 55.— Leleért legpontosabban
leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez